

Comunitățile discursive și rețelele generice ale multiversității

Alina NACU

Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava

Abstract: This paper aims to establish the main discursive communities and genre networks from within the multiversity. After analyzing the academic environment of the university from the perspective of the discursive communities theory proposed by Swales, we consider that the University is a macro-discursive community (MCD) divided into two smaller discursive communities, a scientific one and an administrative one. Since we consider that a genre network corresponds to each discursive community, we have identified within the MCD a scientific network, an administrative network and a public network, the latter being necessary for both discursive communities and their communication with the public. If the scientific network and its genres are repeatedly analyzed, those of the administrative network are neglected, although the importance of these genres for the multiversity is crucial.

Keywords: *discursive communities, genre networks, multiversity, macro-discursive community.*

În acest demers analitic plecăm de la premisa că universitățile românești (și străine) sunt *comunități discursive* de rang superior, *macro-comunități discursive (MCD)*. Rațiunea pentru care alegem să depășim latura instituțională a universității își are rădăcinile în teoria comunităților discursive propusă de Swales [1990], conform căreia un grup de indivizi poate fi transformat într-o comunitate discursivă dacă este îndeplinit concomitent un set de condiții.

Prima dintre condiții stipulează că o comunitate discursivă are un set de obiective comune, general acceptate, totalitatea membrilor universității împărțind un număr de scopuri comune: de a educa, de a reprezenta un centru cultural, de a sprijini comunitatea locală în variate acțiuni. Această condiție o considerăm a fi satisfăcută, chiar dacă există divergențe între subgrupurile prezente în MCD.

Cea de-a doua condiție prevede ca o comunitate discursivă să dețină mecanisme de comunicare între membrii ei. Deși universitatea ca MCD este compusă la rîndul său din comunități discursive de rang inferior, între acestea există o comunicare permanentă, caracterizată printr-o mare diversitate: întâlniri, telecomunicații, publicații periodice proprii, corespondență, scrisori, conversații ș.a. Aceste mecanisme de comunicare sînt utilizate cu precădere pentru a împărtăși informații de interes comun pentru toți membrii

și pentru a obține un feedback, cu scopul de a crește performanța în procesele fundamentale, caracteristice universității. Mai multe genuri specifice folosite de MCD pentru a comunica obiectivele comune pot fi identificate, aceste genuri fiind caracteristice fiecăruia dintre obiectivele enunțate anterior. Concomitent acestor genuri specifice comunitatea discursivă dobândește și elemente lexicale specifice, limbajul utilizat putînd cuprinde și termeni cunoscuți unor comunități discursive extinse, însă de cele mai multe ori evoluția unei terminologii se realizează prin dezvoltarea abrevierilor și acronimelor specifice (USV, UBB, FLSC, FIESC)

Universitatea, ca MCD, are un număr constant de membri cu un anumit nivel de expertiză discursivă. Numărul de membri ai unei comunități poate varia, cu mențiunea că nivelul de expertiză rămîne constant, pentru că, în timp ce membri noi, novicii, intră în comunitate, alții, mai experimentați, o părăsesc, menținîndu-se echilibrul dintre cele două categorii de membri. În cadrul MCD, identificăm două subgrupe de comunități discursive, care se conturează datorită structurării instituționale și legăturilor (responsabilităților) acestei instituții cu comunitatea locală și națională. Responsabilitatea pe care o are instituția de învățămînt superior față de membrii externi se manifestă sub numeroase forme: *responsabilitatea față de public, responsabilitatea față de stat și responsabilitatea față de alți actori externi*¹.

Comunitățile discursive identificate în cadrul MCD, ai căror membri sînt de asemenea responsabili față de un anume sector al societății, se clasifică în:

1. comunitatea discursivă științifică. La nivelul acestei comunități se păstrează legăturile cu forumurile științifice naționale/internaționale (Academia Română, ISI), cu alte instituții de învățămînt superior naționale/internaționale.

2. comunitatea discursivă juridico-administrativă. Membrii acestei comunități au ca responsabilitate menținerea legăturilor cu statul (ministerul de resort și organizațiile sale tampon), actorii economici privați, asociații sindicale.

Concomitent acestor misiuni, ambele comunități discursive trebuie să ducă la îndeplinire responsabilitatea lor față de public, adică față de membrii comunității locale, studenți/viitori studenți. Întrucît fiecărei comunități discursive îi corespunde o rețea generică, identificăm la nivelul universității trei astfel de rețele: *rețeaua juridico-administrativă, rețeaua științifică*, adăugînd și o rețea comună celor două comunități, și anume, *rețeaua generică publică*.

Genurile constituente ale rețelei *juridico-administrative* ocurează cel mai adesea în relațiile oficiale și aparțin *stilului* administrativ, astfel asigurîndu-se interacțiunea dintre stat și universitate (latura administrativă), indiferent dacă aceasta este directă sau indirectă. Interacțiunea directă este reprezentată de relațiile dintre guvern și universități, de la care contractează servicii de cercetare, servicii medicale în cadrul spitalelor universitare, pregătirea profesională periodică a funcționarilor publici etc. Între guvern și instituțiile de învățămînt superior apar și actori intermediari, și anume, agențiile guvernamentale, care, prin acțiunea lor de mediere, protejează libertatea

¹ Liviu Andreescu preia această tipologie de la cercetătorii americani Robert O. Berdahl și T. R. McConnell, care o prezintă pe larg în "Autonomy and Accountability: Who Controls Academe?", 1999, In *American Higher Education in the Twenty-First Century: Social, Political, and Economic Challenges*, ed. Philip G. Altbach, Robert O. Berdahl, and Patricia J. Gumpert, 70-88. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

academică și autonomia instituțională. Printre tipurile obișnuite de organizație tampon se numără organismele sau asociațiile cu funcție de acreditare (de exemplu, în țară, Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare CNATDCU), comitetele pentru finanțarea învățământului superior (de genul Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, CNFIS), asociațiile de acreditare/asigurare a calității (de tipul ARACIS, Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior), conferințele de rectori.

Rețeaua generică științifică însumează genurile care asigură comunicarea specifică și specializată domeniilor de cercetare și predare existente în cadrul instituției de învățământ superior. Întrucât este comun acceptat că tipul de discurs științific cunoaște trei variante (discursul științific propriu-zis, științific didactic și științific de popularizare), considerăm că *rețeaua generică științifică* poate fi compartimentată, însă, doar în două categorii de genuri. Cea de-a treia categorie, *discursul științific de popularizare* îl vom încadra în *rețeaua generică publică*. Toate aceste trei categorii urmează tipologia impusă de Daniela Roventă Frumușani [1995:31-32] și cuprind genurile în funcție de statutul participanților implicați în activitatea comunicativă.

Rețeaua generică publică reprezintă genurile utilizate de membrii ambelor comunități discursive prezente în cadrul MCD, ca răspuns la responsabilitatea pe care o au față de public. Aceste genuri asigură legătura membrilor MCD cu indivizii din afara universității care, indirect, susțin activitatea acestora fie că este de stat sau privată. Trăind într-o societate în care educația a devenit o componentă majoră a vieții tuturor membrilor ei, instituțiile educaționale trebuie să interacționeze cu întreaga societate, indiferent de criteriul vârstei. Învățarea pe tot parcursul vieții (*life long learning*) sau educația continuă a devenit un principiu valabil în toate țările dezvoltate, astfel că membrii comunității sunt în majoritatea lor interesați de activitatea desfășurată de instituțiile de învățământ superior. În România, universitățile au datoria legală de a asigura accesul liber și neîngrădit al persoanei la orice informație de interes public conform legii și supunându-se acestui act normativ, universitățile au obligația ca anual să afișeze, să posteze sau să asigure date actualizate ce țin de: actul de înființare al universității (act normativ ce aparține stilului juridic), structura organizatorică care este reprezentată de organigramă (în general, sub forma unei scheme ce prezintă atribuțiile și subordonarea fiecărui departament și membru al universității), diferite regulamente, coduri și ghiduri ce coordonează și reglementează activitatea în universitate (codul de etică al universității, regulamente ce privesc desfășurarea studiilor, ghidul de organizare a manifestărilor științifice, regulament de funcționare a diferitor departamente etc.), numele și statutul persoanelor din conducerea universității (Senat, Birou al Senatului și Consiliul Academic). Pe lângă aceste date administrative, apar și datele economice, sub forma rapoartelor bugetare de venituri și cheltuieli, strategii de dezvoltare (plan strategic) etc. Formele prin care aceste informații sînt redade publicului pentru o transparență maximă a procesului educațional sunt variate: de la metode desuete de afișare în cadrul universității, pînă la cele moderne de redare în mijloacele de informare în masă, în publicații proprii sau pe pagina de internet a instituției. Aceste genuri nu sînt însă specifice instituției universitare, ci tuturor instituțiilor de stat: primării, consilii, așadar nu putem considera că genurile de discurs expuse mai sus sînt specifice universității.

Rețeaua generică juridico-administrativă. Genurile ce alcătuiesc rețeaua generică juridico-administrativă din cadrul MCD au ca trăsătură principală utilizarea stilului funcțional juridico-administrativ. Acest stil caracterizează comunicarea în activitățile administrative, juridice, diplomatice și economice, promovând claritatea, concizia, precizia și sobrietatea. Stilul juridic administrativ cunoaște trei variante interne, anume limbajul juridic legislativ, limbaj juridic oratoric și limbajul administrativ. Avînd în vedere această tripartiție, considerăm că în cadrul rețelei generice *juridico-administrative* pot fi distinse două sub-rețele, și anume *rețeaua generică juridic legislativă* și *rețeaua generică administrativă*. Nu vom supune analizei genurile ce au la bază limbajul juridic oratoric întrucît acestea sînt specifice instanțelor de judecată, apărînd doar în mod excepțional în cadrul MCD.

Importanța rețelei generice administrative. Instituția universitară, așa cum o regăsim astăzi, în tipul de administrare colegială, pe care noi îl supunem analizei, este modelul de multiversitate (multiversity) propus de Clark Kerr, care consideră că aceasta nu este o comunitate, ci de fapt „o sumă de comunități – comunitatea studenților, comunitatea umaniștilor și comunitatea științelor exacte, comunitățile tuturor facultăților, comunitatea personalului non-academic, comunitatea administrativă. Granițele ei fiind permeabile se poate ajunge pînă la alumni, mediu de afaceri, aceștia relaționînd cu una sau cu mai multe dintre comunitățile interne” [Kerr, 1996:14]. Relațiile ce se stabilesc între comunitățile interne, cît și relațiile comunității cu exteriorul presupun existența unui număr impresionant de genuri de discurs.

Vom lua în considerare, pentru început, legăturile stabilite între comunitățile interne și membrii externi.

Influențele externe [Kerr, 1996:14-22] asupra instituției universitare au fost resimțite încă de la începuturi, una dintre forțele ce au acționat sistematic din exteriorul universității fiind o formă sau alta de autoritate publică. Încă din cele mai vechi timpuri autoritatea publică a existat sub diferite forme, fie entități mixte de împărați și papi, fie miniștri ai educației, comisii de acordare a burselor și comisii regale, însă indiferent de modul de exercitare a puterii, a existat mereu o autoritate publică. Dacă în Evul Mediu, împărații și papii, ducii, cardinalii și consiliile orășenești aveau puterea de a autoriza sau oferi universității statutul de legitimitate, în modernitate Napoleon a fost cel dintîi care a preluat controlul sistemului universitar, pe care l-a reorganizat complet făcîndu-l parte a sistemului educațional francez, administrat național. Uniunea sovietică a urmat exemplul Franței și a implementat un control și mai strict al statului asupra instituțiilor de învățămînt superior. În Germania și Italia, în mod tradițional, guvernele au controlat universitățile pînă în cel mai mic detaliu; chiar și în Marea Britanie, influența publică a fost resimțită, comisiile regale ajutînd la modernizarea binecunoscutelor universități cu tradiție, Oxford și Cambridge. Un mod distinctiv de exercitare a autorității publice l-a reprezentat modelul american, unde universitățile au implementat consilii de administrație mixte, incluzînd reprezentanți ai autorității publice. Indiferent de modul în care a apărut, influența publică s-a făcut simțită în universități, în ritm ascendent, ajungînd ca în prezent cea mai înaltă autoritate să se afle în domeniul public, însă, de cele mai multe ori nu este exercitată în mod excesiv. Localizarea puterii s-a mutat dinspre interior spre exteriorul

comunității originale de profesori și studenți și datorită naturii multiversității, iar acest proces istoric nu va mai putea fi inversat. Deși multiversitatea este supusă unui control permanent, în interiorul ei se observă dezvoltarea unor subculturi, care pot fi relativ autonome și care pot avea impact asupra întregului.

În prezent, autoritatea publică este manifestată de instituții ale statului, care prin acțiunea lor directă (Ministerele de resort) sau indirectă (Organizațiile tampon) reglementează în anumite limite activitatea universităților. Această limitare a acțiunilor autorităților statului este dată de către autonomia instituțională și libertatea academică, două concepte indispensabile în universitățile moderne. Alături de influența publică, relațiile cu exteriorul se materializează și prin interacțiunea comunităților componente cu membrii externi. În spatele structurii de putere în multiversitate, aceea formată din studenți, profesori și instituții publice, se află surse de influență informală. Aceasta este o trăsătură caracteristică sistemului american, însă nu lipsește cu desăvîrșire din celelalte spații. Multiversitatea are numeroase tipuri de public, care manifestă interese diverse, și prin natura lor multe dintre aceste interese sînt legitime, iar altele de-a dreptul frivole. La nivel discursiv, aceste legături cu membrii externi, dar și interacțiunile din interiorul multiversității, se materializează în ceea ce noi am numit *rețea generică administrativă*.

Ideea de multiversitate, întrucît implică asemănarea cu un oraș cu varietate infinită, presupune un sistem ansamblat și menținut de reguli administrative. Latura administrativă a unei universități reprezintă liantul ce asigură desfășurarea în condiții propice a proceselor educaționale, de cercetare și a celor publice. Necesitatea unei organizări interne a fost resimțită încă din vremea universităților medievale inițiale, care nu aveau de la început o administrație separată, însă ea, odată apărută, s-a dezvoltat rapid. Regula generală constă în faptul că, administrația devine pretutindeni o trăsătură proeminentă a universității. „Pe măsură ce o universitate se dezvoltă, administrația devine un compartiment formal aparte cu funcții specifice, pe măsură ce instituția devine mai complexă, rolul administrației devine central în a asigura integrarea, pe măsură ce devine mai legată de lumea exterioară, administrația își asumă povara acestei relații (tr. ns., A. N.)” [Kerr, 1996:21-22]. Analiza noastră vizează *Universitatea de tip colegial*, în care drepturile personalului auxiliar și ale studenților sînt restrînse, iar managerii provin din rîndurile profesorilor. Acești manageri/administratori, desemnați pentru o perioadă determinată de timp, nu sînt specialiști în domeniile în care activează în funcție administrativă și de obicei ocupă poziții de conducere în departamente compuse din personal auxiliar, cu pregătire specific administrativă. Așadar, adăugînd statutelor de cercetător și profesor pe cele de consultant și administrator, multiversitatea răspunde cerințelor modernității, adaptîndu-se la ritmul progresului. Mulți membri ai profesoratului au devenit administratori: „viața unui profesor a devenit «o cursă» a afacerilor și activităților, conducînd contracte și proiecte, îndrumînd asistenți și echipe de cercetare, conducînd echipe de tehnicieni, făcînd numeroase călătorii, ocupînd poziții în comisii guvernamentale și angajîndu-se în alte «distrageri necesare», pentru a împiedica întregul sistem frenetic de la colaps(tr. ns., A. N.)” [Kerr, 1996:32].

Această implicare masivă și activă a membrilor academici în activități de tip administrativ a dus la separarea domeniilor în care sînt implicați membrii profesoratului, făcîndu-se distincția dintre educație, cercetare și administrație (servicii externe și servicii interne) [Wilkin, 2001:73-94]. Dacă activitățile de cercetare sînt separate în două categorii: cercetarea propriu-zisă și cercetarea în folosul obținerii de fonduri pentru cercetare, serviciile interne sau administrative presupun: participarea la managementul unui departament al facultății/universității, participarea în diverse comisii la nivel instituțional etc., iar serviciile externe universității presupun: consultanță², expertize, conferințe în fața marelui public, participarea în jurii și comisii la nivel ministerial etc. Prin cercetarea/căutarea de fonduri pentru cercetare sînt vizate activități de tipul redactării proiectelor de cercetare, căutarea de parteneriate, negocierea diverselor contracte etc. În categoria *alte activități* sînt incluse procesele prin care se realizează actualizarea cunoștințelor din cîmpuri de cercetare apropiate. Toate aceste activități în care sînt implicați membrii profesoratului, cît și timpul alocat fiecăreia dintre ele, sînt cuprinse în tabelul de mai jos:

Activitatea	Timpul alocat activității	Alocarea timpului în funcție de perioada anului în care are loc	
		În perioada cursurilor	În perioada suspendării cursurilor
Predare	39%	41%	18%
Cercetare	32%	37%	65%
Căutare de fonduri	6%	8%	8%
Servicii interne	14%	13%	8%
Servicii externe	8%	13%	8%
Alte activități	1%	1%	1%

Tabelul 1 [Wilkin, 2001:78-79] - repartizarea bugetului de timp între cele șase grupe de activități caracteristice membrilor profesoratului

Se poate observa cu ușurință importanța pe care membrii corpului academic îl acordă sarcinilor administrative, fie ele interne sau externe. Creșterea îndatoririlor birocratice la nivelul departamentelor universității a fost analizată și de Sarangi și Slembrouck [1996:17-33], care consideră că în spatele acestei birocratizări excesive stă introducerea logicii economiei de piață în instituțiile educaționale, care implică o activitate de evaluare permanentă pentru a garanta studenților că primesc *Valoare pentru bani (value form money)*.

Având în vedere toate cele prezentate anterior, considerăm că genurile rețelei administrative universitare pot fi grupate în funcție de criterii variate, cum ar fi: scopul lor comunicativ, contextele în care sînt utilizate, relația socială și profesională ce se stabilește între participanți, modul de vehiculare al genului (scris/oral – tehnologii moderne), cunoștințele comune (background knowledge) ale participanților, gradul de pregătire prealabilă a genului etc.

² Munca de consultanță și alte surse de venit adiționale au dus la apariția termenului de "affluent professor".

Întrucât scopul comunicativ reprezintă principala trăsătură a oricărui gen, îl vom considera un prim criteriu de clasificare a genurilor rețelei administrative, alături de mediul pentru care este destinat, fie pentru comunicarea exterioară instituției, fie pentru comunicarea intrainsituțională. Obiectivele principale ale comunicării administrative instituționale sînt: *asigurarea corespondenței* (prin genuri ca: *adresa, oferta*), *informarea (anunțul, declarația, înștiințarea, notificarea, telegrama)*, *documentarea (procesul-verbal, memoriul, protocolul, etc.)* și *păstrarea unei evidențe (tabelul nominal, inventarul)*. La aceste genuri se vor adăuga cele specifice fiecărui departament în parte, întrucît multiversitatea are la bază modelul unui oraș (*the city state of the multiversity*) [Kerr, 1996] și reprezintă o entitate complexă puternic fracționată, cuprinzînd departamente responsabile pentru diferite funcții: financiar-contabile, sociale, de autoevaluare, de recrutarea de personal etc. Universitatea ca tot instituțional reprezintă un conglomerat de departamente, cu funcții administrative și juridice ce au ca principal scop asigurarea desfășurării și eficientizării proceselor educaționale și de cercetare. O inventariere a tuturor genurilor ce apar în comunicarea din cadrul departamentelor juridico-administrative ale universității nu poate fi una exhaustivă, întrucît domeniile de activitate sînt atît de diverse, iar numărul actorilor este de-a dreptul impresionant. Numărul și complexitatea acestor departamente depind de mărimea universității, aceste două variabile crescînd direct proporțional.

Principalele canale de comunicare instituțională

Distincția clasică oral/scriș poate fi regăsită și în cadrul clasificării genurilor rețelei administrative, deși, în general, în contexte instituționale se observă preponderența genurilor scrise datorită gradului ridicat de formalizare, datorită caracterului oficial (care presupune o înregistrare permanentă) și păstrării acurateței în transmiterea mesajelor complexe. Sînt însă și genuri al căror suport este oral³ (mai puține ca număr) și reprezintă o parte componentă a rețelei administrative. Așadar, genurile depind și de suportul de propagare a discursului, genul transformîndu-se concomitent cu modificarea suportului. Odată cu progresul tehnologiilor de comunicații s-a observat o diversificare a genurilor, în sensul că același gen în momentul schimbării mediului de propagare își modifică calitățile. În această direcție este exprimată și opinia lui Fairclough, conform căreia genurile discursive pot fi diferențiate în funcție de: *(ne)medierea* prin intermediul tehnologiilor de comunicare și comunicări *uni-* sau *bi-direcționale*, rezultînd astfel patru posibilități de comunicare [Fairclough, 2003:77]: *comunicare unidirecțională nemediată* (cursul profesorului), *comunicare unidirecțională mediată* (radio, televiziune, film, internet), *bidirecțională nemediată* (conversația față în față) și *bidirecțională mediată* (telefon, e-mail, video/audio conferință). În funcție de aceste criterii și de scopul vizat, operăm următoarea clasificare a genurilor rețelei administrative.

³ Considerăm că genurile orale sînt utilizate, fiind eficiente în comunicarea intrainsituțională, datorită caracterului lor interactiv, posibilității de a asigura feed-back imediat și accesul la informația non-verbală.

	Unidirecțional nemediat	Bidirecțional nemediat	Unidirecțional mediat	Bidirecțional mediat
Asigurarea corespondenței	Adresa instituțională		Adresa instituțională	Adresa instituțională mediate de tehnologie (e-mail, fax)
Documentare	<i>raport, referat, ordin circular, proces verbal</i>		<i>raport, referat, ordin circular, proces verbal</i>	
Informare	<i>declarația, anunțul, cererea, scrisoarea comercială, invitația;</i>	<i>prezentarea, briefingul, raportul de situație.</i>	<i>declarația, anunțul, cererea, scrisoarea comercială, invitația;</i>	<i>prezentarea, briefing-ul, raportul de situație și raportul final.</i>
Evidență muncii	<i>tabelul nominal, inventarul, orarul, fișa de pontare, formulare tip: diplomă, adeverință, factură fiscală)</i>	<i>raportul final</i>	<i>tabelul nominal, inventarul, orarul, fișa de pontare, formulare tip: diplomă, adeverință, factură fiscală</i>	

Genurile unidirecționale nemediate coincid, în situația de față, cu cele unidirecționale mediate, întrucât fiecare dintre ele poate fi reprezentată, sub formă de text imprimat.

Acestui tip de organizare în funcție de raportarea la un mijloc de comunicație modern i se adaugă o clasificare în funcție de ierarhia instituțională. Deși în universitatea colegială, managerul este considerat un *primus inter pares*, o ierarhie se stabilește, fiind cu atât mai evidentă și mai așteptată la nivelul departamentelor specific administrative, această ierarhie putând fi observată în cadrul organigramei instituționale. Comunicarea în cadrul acestei ierarhii urmează modelele comunicării corporatiste [Gilliot, Overlaet, Verdin: 2001:179-197], unde fluxul de informații circulă în mai multe sensuri, comunicarea putând avea un traseu: vertical descendent, vertical ascendent, orizontal sau oblic [Marinescu]. *Comunicarea vertical descendentă* cuprinde genurile ce se propagă din vârful ierarhiei spre baza acesteia, dinspre manageri înspre subordonați (*decizii, instrucțiuni, ordine, norme interne, memorii oficiale, rapoarte etc.*). *Comunicarea vertical ascendentă* presupune circularea informațiilor dinspre baza ierarhiei înspre vârful acesteia, cu scopul de a fundamenta deciziile și se concretizează sub forma unor genuri ca: *briefing, dare de seamă, referat, proces verbal* etc. Între persoanele situate la același nivel ierarhic, apare *comunicarea orizontală*, ce cuprinde genuri ca: *adresa, memo-uri, circulare* etc., acestea având rolul de a întreține relațiile organizatorice de cooperare și coordonare a diverselor departamente instituționale. În opinia noastră, la nivel comunicațional în instituția academică, *comunicarea oblică* apare între deținători de posturi situate pe niveluri ierarhice diferite, însă nu reprezintă un mod de comunicare formal, fiind interacțiuni ce se stabilesc între persoane ce prezintă interese comune sau afinități.

Concluzii. Plecând de la teoria comunităților discursive propuse de Swales, am identificat în cadrul universităților două comunități discursive, una științifică și una juridico-administrativă. Mai departe, apreciem că, pentru a-și împlini nevoile de

comunicare, fiecare comunitate discursivă adoptă anumite genuri specifice, deci anumite rețele generice. Așadar, considerăm că fiecărei comunități discursive îi corespunde și o rețea generică, iar la nivelul multiversității am identificat trei astfel de rețele: științifică, juridico-administrativă și publică, ultima dintre acestea fiind comună celor două comunități discursive pentru genurile comunicării cu publicul (non-membri ai comunității discursive). Adeseori, genurile rețelei științifice au fost supuse analizelor, însă rețeaua generică administrativă a fost neglijată, deși importanța acestor genuri este crucială pentru sprijinul proceselor specifice mediului academic. Analiza principalelor canale de comunicare, cât și aria genurilor specifice ficăruia întregeste demersul nostru.

BIBLIOGRAFIE

- Andreescu, Liviu, 2010. *Libertatea academică, Între teorie și politicile universitare*, Editura Institutul European.
- Bhatia, K Vijay, 1993. *Analysing Genre. Language Use in Professional Settings*, Longman.
- Dewpoint, Mathias, Thys-Clement, Francoise, Wilkin, Luc, 2001. *The Strategic Analysis of Universities, Microeconomic and Management Perspectives*, Editions de L'Universite de Bruxelles.
- Fairclough, Norman, 2003. *Analysing Discourse*, Routledge Publishers.
- Gilliot, Danielle; Overlaet, Bert și Verdin, Paul; 2001. "Strategic Processes in Multibusiness Conglomerates and Focused MBCs: Lessons for Universities", în Mathias Dewatripont, Francoise Thys-Clement and Luc Wilkin, *The Strategic Analysis of Universities, Microeconomic and Management Perspectives*, Editions de L'Universite de Bruxelles, p. 179-197.
- Horvat, Sălcu, Horvath, Rodica, 2004. *Corespondența cu destinație specială*, Limes, Cluj-Napoca.
- Kerr, Clark, 1996. *The Uses of the University*, Harvard University Press.
- Marinescu, Paul, *Managementul instituțiilor publice*, <http://ebooks.unibuc.ro/StiinteADM/marinescu/3.htm>.
- Rovența Frumușani, Daniela, 1995. *Semiotica discursului științific*, Editura Științifică, București.
- Sarangî, Srikant, Slembrouck, Stefaan, 1996. *Language, Bureaucracy and Social Control*, Longman.
- Swales, John, 1990. *Genre Analysis, English in Academic and Research Settings*, Cambridge University Press.
- Tavernier, Wilkin et Monique, 2001. "Le budget-temps des professeurs d'université: une enquête exploratoire", în *The Strategic Analysis of Universities: Microeconomic and Management Perspectives*, Editions de L'Universite de Bruxelles, edited by Mathias Dewatripont, Francoise Thys-Clement and Luc Wilkin, p 73-94.